B.-Gyarmat. — Hetedik évfolyam. 14-ik szám. Vasárnap, 1879. aprilis 6.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdászati hetilap.

Előfizetési feltételek: Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Negyedre 1 frt 50 kr. *Egyes szám ára 15 krajczár.* Előfizetni csupán a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton.

Hirdetések díja: Öt hasábos petitsor 5 kr. Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr. Nyilttér garmond sora 20 kr. — Nagyobb és többszöri hirdetések jutányosan eszközöltetnek. — Bel- és külföldi hirlapok számára hirdetményeket elfogad Káy Károly hirdetmény-közvetitő irodája Budapesten, 5 dob-utcza, 14. sz. 2. ajtó.

A lap szellemi részére s a nyilttérre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Előfizetési pénzek, reclamatiók, és hirdetések a kiadóhoz intézendők.

Előfizetési felhivás

„Nógrádi Lapok"

1879-ik évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Egész évre	6 frt.
Fél évre	3 frt
Negyedre	1 „ 50 kr.
Egy hónapra	— „ 50 kr.

Az előfizetési pénzek egyedül a kiadóhoz czímezve, — legczélszerűbben póstautalványnyal — a nyomatandó példányok s pontos szétküldés tekintetéből, mielőbb beküldendők.

Kék Lajosné,
kiadó s laptulajdonos.

B.-Gyarmat, aprilis 4-én.

Lukácsy Sándor országos kertészünk „Nép kertész" czimü lapjában egy igen jeles czikket alkotott a szegedi katastrófa alkalmából. Ő az árvizek kútforrását azon kapzsiságban találja, hogy a nép rohamosan neki ment a vizet conserváló erdők pusztitásának, s hogy földet nyerjen, a vizeket szük medrekbe szoritotta, anélkül, hogy a medrek fentartartásáról gondoskodott volna.

„A szegedi rettentő katastrófa — ugymond — nem az utolsó csapás még, melylyel körántsem a kegyetlen gondviselés, mint inkább a kapzsi értelmetlenség hazánkat és népünk életét vagyonát a végenyészetig egész következetesen kergeti.

Igy boszulja meg magát a természet törvényeinek elbizakodott kigúnyolása.

Hát nem volt az gúny a természet törvénye ellen, hogy mielőtt a hegyek rohamos beolvadását késleltettük, — mérsékeltük, és a vizek gyorsabb lefolyásának utját egyengettük volna, partok közé szoritottuk lusta folyóinkat; hisz ahhoz nem kell valami nagy tudomány, csak becsületes józan ész, hogy valamint az akós hordóba nem lehetkét a kút bele szoritani akként nem lehet szük partok közé annyi vizetbelekényszeriteni a mennyik különben egész mértföldekre terjedő lapályokon kiterjeszkedni szokott.

Árvizek — aszály — tavaszi utófagyok, dögvész versenyeznek a természeti egyensuly értelmetlen megzavarásának boszulására.

A hatvanas évek elején, midőn a vizek szabályozása napirendre lépett(csak kotten voltunk, én és Pabst Vilmos, akkoron a m. óvári gazdasági akademia igazgatója, kik a vizek szabályozásának czélba vett módszere ellen nyilvánosan felszólalni mertünk; de nem használt a természet törvényéből meritett vélemény, győzött a kapzsiság és az önérdek, hisz ezek a véletlenre épitik terveiket.

Elmondtam „A magyar alföld befásitása" czimen 1864-ben megjelent művemben, miként hazánk kontienntalis éghajli viszonyai csak az esetben nélkülözhetik a vadon állapot alkotta tavakat, mocsárokat stb., ha azok a kultura követelte berendezéssel helyettesittetnek, a természet követelte egyensúly fentartására; elmondtam, miként hazánk a vadon alkotta állapotban a rengeteg erdőkkel boritott Kárpátok által fedezve volt; ezen természetes medenczék erdőkkel beárnyékolva, a hóviz halk olvadásával apránként bocsátották a vizet folyóinkon a termékeny rónák öntözésére, s a fák gyökerei által fellazult hegy oldalain a viz a kavics rétegre leszivároghatván, egész nyáron keresztül élénkitették a forrásokat; a tavak, mocsárok, uádasok mint az esőnek mindmeg-annyi vezetői és a jótékony harmatok előidézői közreműködnek a földek termékenyitésére.

A közlekedési eszközök megnyitották a müvelt világ társadalmát, és a felszabadult föld felszabadult ura, gondatlan gyermekgazdaként rablógazdaságot kezdett drága örökében.

Melyek azon kultur beruházások, melyeket a vadon állapot rendezésére felmutatni tudunk?

Mert ára volt a buzának a világ piaczain, kiirtottuk a bérczek erdeit, hogy földet nyerjünk. azok talpa alól eke alá, töltések közé szoritottuk folyóinkat, hogy az árboritotta mocsárok kiszáritásával ismét földet nyerjünk eke alá.

S miként lettünk jutalmazva gondatlan kapzsiságunkért?

A be nem árnyékolt hegyoldalok rohamos hó olvadása nem tér folyóink összeszoritott medrébe, és áthágva az ár a töltéseket elönti eke alatt mivelt földeinket, — ember és házi állátaink életét veszélyezteti; a rohamosan olvadó hóviz nem szivároghatván le a a kavicsrétegbe, elnémulnak nyáron forrásaink, kiszáradnak kutjaink; a mocsárok kiszáritásával nem gondoskodván azokat pótló ültetésekről, mint eső és harmat képző légjavitókról az utófagyok cairájában megölik vetéseinket, virágjában gyümölcseinket, összetöri az orkán terményünket küzdünk aszállyal, bull marbánk a vészben, a ujabbnál ujabb járványok pusztitják az emberiséget; mert megzavartuk a vadon alkotta'természet egyensulyát, és helyettük a mivelödés követelésinek megfelelőket nem alkottunk.

Tizenkét éve már, hogy elkészült az erdő törvényjavaslat, de törvény erejére még nem léphetett; tizenkét éve, hogy a magyar alföld befásitása megpenditve lett, de csak egyetlen harczos fegyvertelen küzd a részvétlenséggel.

Én nem értek a vizek müveletéhez, de megmondotta Paleoapa Európa hirü mérnök még 1846-ik évben, hogy a Tiszaszabályozás elfogadott módszere szerint Szeged előbb utóbb nagy veszélynek lesz kitéve.

Sajnos, — hogy egy lelket rázó katastrofának kell az okosság és emberiség szószólójának lenni, hogy a véletlenre számitó kapzsi értelmetlenség uralma valahára határok közé szoritassék."

Ezen jeles czikk, mely egyenesen reá mutat országos csapásaink okainak kútforrására, méltó arra, hogy mindenki által megfigyeltessék, és az abban foglaltak teljesitésére serkentessék.

A tavasz szelid melegével beköszöntött, a természeti erő ébresztő hatása ébresze fel lelkeinket, és gondolkozzunk; nemcsak a jelenről, de a jövőről is. Mi lesz hazánkból, ha letaroljuk a hegyek zonmáncát és nem gondoskodunk azok ujabb befásitásáról? A földtulajdonos legszebb emléket úgy biztosithat magának, ha befásitja kopár földterületeit, az utak mellett pedig fasorokat alkot. A lelkészek és tanitók hivatásuk egyik szép kötelességét rónak le, ha testestől lelkestől közreharnának s jó példával előre mennének a fásitási ügyben. A közigazgatás legfeljebb megmondja a teendőket, kijelöli a módot s csak utolsó esetben nyul kényszer eszközökhöz, de ha a népben nincs meg az ösztön, ha azok, kik a nép lelkére hatni kötelesek, indolensek maradnak, úgy a közigazgatási kényszer eszköz is hiába való lesz s csak pillanyatnyi hatást fog gyakorolni.

Az 1870. XLII. t. cz. 42. §-a szerint a mult évi számadások megvizsgálása végett minden tavaszszal közgyülés lévén tartandó, ezen közgyülés határidejául főispán ur ő méltósága f. 1879. évi aprilis hó 17-ik napját méltóztatott B.-Gyarmat városába kitűzni; miről a törvényhatósági bizottság t. cz. tagjait a számadási kivonatoknak és közgyülési tárgyaknak közlése mellett azon tisztelettelteljes kéréssel van szerencsém ezennel értesiteni, hogy ezen közgyülésen lehető nagy számban megjelenni, és az állandó választmányi tagok ezen közgyülést közvetlen megelőző napon (aprilis 16-án d. e. 9 órakor) tartandó állandó választmányi ülésen is résztvenni méltóztassanak.

Közgyülési tárgyak:

1. Alispáni szabályos jelentés.
2. A megye házi, közmunkaváltsági s egyéb pénztárairól mult 1878-ik évben vezetett számadások megvizsgálása.
3. A községi számadások felülvizsgálása.
4. Ministeri intézvények: az uté- és határszélek befásitása, — fegyelmi birságok, — a kincstári képviseletben felmerülő tiszti ügyészi költségek, — Kisoroszi község közmunkája — és a megye székházának kijavitása tárgyában.
5. Törvényhatósági körlevelek: Györmegyétől az elemi károk, — Sopron kir. városától a fényüzési adók, — Bács-Bodrogmegyétől a közmunka törvényjavaslat módositása.
6. Tiszti jelentések és kérvények.

Kelt B.-Gyarmaton, aprilis 5-én 1879.

Madách Károly,
alispán.

Közigazgatási bizottsági ülés.

(f. hó 5-én.)

Elnök: Gr. Gyürky Ábrahám.

Felolvastatott az alispáni jelentés. (lásd a jövő számban.)

A hadkötelezettség alóli felmentések iránt beadott kérvények, valamint a bázassági engedélyekért beérkezett folyamodványok correct elintézésének tudomásul vétele után,

Komjáthy Anselm előadja, hogy a járási szolgabiráktól a földmivelési és gazdászati adatok beérkeztek; ezek a földm. ministériumhoz felterjesztetnek.

Losonczi polgár mester jelentése Jankovszky betegápolt 154 frt betegápolási költségei ügyében illetékes eljárás végett az aliispáni hivatalhoz áttétetett.

M. kir. honvédelmi minister körrendelete, melyszerint a hadkötelezettség alóli felmentési ügyeknél és házassági engedélyeknél csupán a tiszti és járási orvosok bizonyitványai fogadhatók el, a körorvosoké pedig mellőzendők, illető köszegekkel közöltetik.

A m. kir. belügyministerium intézménye folytán Wikolinszky Béla rétsági lakos gyógyszertári ügyében, felirat intéztetik a egyszersmind, Reményfy József inditványa után, a mérgek eladásánál leendő felügyeletre járási szolgabiró utasittatott.

Szujka E. Szécsény járási főszolgabiró elleni vizsgálat eszközlésére kiküldött bizottság jelentése véleményezés végett tiszti ügyésznek kiadatott.

Tanügy. A tanfelügyelő úr jelentése szerint, ha a számok nem csalnak, az iskolák évről évre szaporodnak, s átalában, hogy a nógrádi nevelési ügy hova tovább felvirágzásnak indul. A jelentés tudomásul vétetett a járási szolgabiráknak a teendők iránt kiadatik, a főispán úr pedig felkéretni rendeltetett, hogy Kelemen János sziráki tanitó részére, ki félszázad alatt erzyedetlenül működött és pedig hazafias irányban, a magas kormanynál érdemkeresztet eszközöljön ki.

Pokorny Gusztáv úr interpellálja a tanfelügyelőt, hogy a n. m. közokt. ministerium által kibocsátott ministeri statistikai adatok köst, mért nincs kimutatva a losonczi ovoda, mely a varosnak 12 ezer frtjába került, és a lehető legczélszerűbben berendeztetett? A tanfelügyelő úr e tárgyban adott válasza a kérdésnek meg nem felelt.

Pokorny ismét kérdést intéz, hogy az iskolalátogatók mért nincsenek még most sem kinevezve? A tanf. úr erre azt válaszolja, hogy a ministerium eddig nem nevezte ki őket.

Gr. Gyürky Ábrahám a körülkerités költségeire reflectálva, Reményfy József tüzetes indokolása folytán is, csak is, a községnek tetemes költségébe nem kerülő kerités felállitására utasitassanak. (Ilyen a körülsáncolás és hancsikolás.)

Sréter Alfréd megjegyzi, hogy a szorgalmi kertek állandó keritésnek keritessenek be, vagyis sövényvel vagy árokkal; ezek a községben állandó keritések, mert a deszka és fa keritéseket szétlopkodják.

Reményfy József feliratot vél az iskola látogatók kinevezése iránt, már azért is, mert a statistikai adatok eskép soha sem lesznek biztosok. A felirat elhatároztatik.

A községi iskolák számadásai a miniszt. felterjesztetnek.

A tanügyi ezmecsere majd egy órát vett igénybe, — s a tanfelügyelő hosszas előadása alatt, mely pedig több oldalról megostromoltatott, — nehány hexameter is kikerült. Igy egy Melicher úrói küldi:

„A Tisza árja kitörve! Köszönt is im bőn vihart szórott:
Mert nyakig benne vagyunk, a „tanügy" árjaiba."

Árvaügy. (A jelentést jövő számban adjuk.)

Mandl Mária panasza a sápi közgyám ellen Somogyi Z. főszolgabirónak kiadatott.

Losoncz árvaszéki elnökének jelentéséből láthatólag, a tavali 10 hátralékkal összesen 73 drb várt elintézésre, melyből 14 hiján feldolgoztatott mind.

Árvapénztár: 10033 frt 24 kr.

Adóügy. Bozó Pál és Tornyos György küldöttségi tagok jelentése folytán Csécse községnek okt. 1-ig adóhalasztás engedélyeztetik.

Szujka Emil felebbezése — a felelősségbeni elmaradás tárgyában — a ministériumhoz felterjesztetik.

Plachy József felebbezése — pótfelszerelés végett — visszaküldetik.

Tornyos Vidor megürgető kérvénye folytán, miután előbbi kérvénye elintéztetett, — erről értesittetik.

Buttkai Mór panaszlevele a ministériumhoz leendő felterjesztés végett az adófelügyelőnek kiadatott.

Elfer Izsák kérvénye kocsiadóelengedése iránt — elutasittatott.

Házi József kereseti adó leiratása iránti kérvénye elutasittatott.

Nagy Lajos házbér iránti kérvényének helyadatott.

Smidt Tivadar adóhalasztás iránti kérvényének helyadatott.

Gr. Zichi seniorális uradalomnak 48 frt czeládadója leiratik.

Jeszenszky Danó kocsiadója iránti kérvénye leiratik.

Herczfeld Áron fényüzésiadója 1878. január 1-ig leiratik.

Majerszky Ferencz adója leiratik.

Gellén László ingatlanai ellen az árverés elrendeltetett.

Nógrád községnek kérvénye 1627 frt adó lefizetés iránti halasztási kérvényének helyadatott.

Muszlay Lászlóné kérvénye elutasittatott.

Jancsár Sándor fényüzésiadója visszatéritése és leiratása iránti kérvényére 30 frt leiratik.

Bró Buttler Henrik kérvénye a ministériumhoz felterjesztetik.

Agárd község szőllődézsma adójára nézve a ministérium halasztást engedett.

Vancsó Béla loadója töröltetik.

Börtönügy. Fogyenczek száma 231, keresmény 536 frt 2 kr.

Topecher Győző államérnök úr jelentése tudomásul vétetett. — A közmunka váltságból alig 5 % folyt be.

Egészségügyi jelentés tudomásul vétetett.

A jövő ülés máj. 15 én.

A czongrádmagyari árvizveszély

Fájdalom! csakugyan bekövetkezett a nagy veszély, mit előre sejtettem, mitől azon megyében laktomban, a tiszaszabályozás elhibázott módon keresztülvitele miatt folytonosan remegtem; a minek előbbutóbb bekövetkezhetésére többeket figyelmeztettem, s a mi miatti aggodalmam főoka volt annak, hogy azon vidéket odahagytam.

Ez előtt két évvel Czongrád városának egy tetemes részét rombolta le a Tisza árja. Most pedig az ország szemefényét Szeged városát, Algyő, Tapé, Dorozsma nagyközséget és Sövényháza kisközséget seperte el csaknem egészen, s mintegy 80,000 hold legjobb termő földet borított el viszőnnel.

Nincs toll, mely leirni, nincs emberi nyelv, mely úgy előadni képes lenne az ottani iszonyú szerencsétlenséget, hogy a kik az ottani helyzetet, az ottani viszonyokat nem ismerik, a leirás vagy előadás után a valónak megfelelő fogalmat szerezhetnének magoknak ama megmérhetetlen, s számokban kifejezhetetlen szerencsétlenségről.

Nem is azért fogtam tollat, hogy a lehetőnt megkudrcinai okaryam. Czélom egyébe van. Ő úgy vagyok meggyőződve: minő a mitsu örömömben volt Magyarországon a gondolkodni merő és jó szivű emberek közt csak egy is, aki kötelyte tudna leinni azon gyászos szomorú irást, a hol az tagye magának azon kérdést, hogy ha már 1862-ben az szolgy, — 1866-ban a mágyar 24-ki tagy azon vidéket sujtotta legérzékenyebben; ki lehet annak az oka, hogy az utóbbi években csaknem minden tavaszszal a Tisza árja annyira szétszórja, annyira rongálja kétségbe Czongrád megyét? a vajjon nem lehetett volna-e azt megakadályozni?

Ezen kérdésnek akarok kissé részletesen foglalkozni mintha a tiszaszabályozás kérdésétől fogva, annak hovátartozóig egyszerűen lévén az egész mérvadóbb elégedő több alkalommal volt annak közepén de nagyobb kiterjedéssel megismerkedni. Kijelentem azonban, hogy védőbeszédem akarok szakitt, csak a bajt akarnok felkutatásra s felmutatásra kivánok meritkezni.

Sok tanuság rejlik azokban az ernyő minden vidéke lakosára nézve. Ugy hiszem e beszédet lapok olvasott is érdekelni fogja, ezen fogy, már csak azért is, mert Magyarországon, tisztán tárgyalni szóval, kőgazdasági tekintetben nagyobb mű nem jött még létre, mint a tiszaszabályozás.

A helyszi világosabb megértheteszés végett mélyjenek 1-ön a tiszaszabályozásról általában de röviden, 2-or Czongrádmagye szabályozási viszonyairól részletesebben.

1. A tiszaszabályozás alkalmazásáról.

Örök időktől fogva ismeretes a Tisza folyó rakoszátlan természete, de az ennek van, mivel a Tisza maga is nagy folyó, melléfolyói pedig igen sokszorosak és csak kisi ezek van olyan, mely a nagyobb folyók természetével bir. A Tisza az 6 melléfolyóval együtt Magyarország Ezerkétszázi résztől mintegy 30 megyéből, s csaknem az egész Erdélyből összegyűl s a maga ugyanis a tenger az szétszapadó folyóban. Ő pedig szép arányos nagy területtel tündérek rengeteg hegyszögek megszámlálhatlan bővizű forrásokkal és számos hevesek vannak, melyekre néha évi nagyszerűsége, de rendszer szerint szerint a hó és esővizek 6—7 ízben megszárgra felszaporodik.

A Dunának, — bár jóval hosszabb folyása van Tiszénál, hol a Tiszával egyesül, — de szem hevesekkel nem nyert vizterülete, szám melléfolyói szám oly számosak s szám is oly nagyok, kivéve egy párt. Más ok lényeges különbség az, hogy a Dunának ámjában szám folyásán szokkal nagyobb szám, tehát gyorsabb lefolyása van mint a Tiszának. Ugyanis hiszem mérnek szerint a Dunának magyarországi sijában 42, Orsovától Szeszvég 53 millimóter esése van kilométerenként, ellenben a Tiszának T.-Ujlaktól 28, Szolnokhoz 16, Czongrádmegyében és azon alól Titelig, hol a Dunába szakad csak 7 millimóter. Tehát a Duna magyarországi sijában is ha jégtorlaszok fel nem tartóztatják egyenlő sebességgel halad ki az országból, azt pedig gyorsabb ism folyása. Ellenben a Tisza folyása már T.-Ujlaktól a szokkal lassabb, s midőn Czongrádmegyébe szakadt, az igazán megszűnik. Ebből következik hogy vis légjén az alsó Tisza a tiszadaszvizek szongyűlemlése, felszaporodása, kiszorítása, s mint egy 300 □ mérföldnek a szabályozás előtt árvizszétszórása. Ezen bajnak fiaka azon körülményben rejlik, hogy azon nagy medrszednek, melyen a Tisza hajlott szinyben végig folyik, — legalsóbb lakva része, mintegy fenéke azon terület, a hol Czongrádmegye fekszik, a most ezt alacsonyabb helyen szélesebb szélességekkel kifejezve fogjuk látni. Ezen kettős, t. i. physicai és földrajzi körülményben rejlik oka annak is, hogy a Duna árja rendszerint hamarabb szokott elmenni mint a Tisza árja. A Tisza az elszórtabb fekvő magasabb tájak hóvizét, de esővizet rendszerint merszinben, a havasok hóvizét pedig aprilban s májusban hozza, mely utóbbit ott egy nevezzenek alsó árja. Midőn a havasokról jövő hóvizek utóbbi az alsó árt, akkor a vonaly hőmérsége emelkedik.

Ezen nagyméretű s gyakran előfordulni szokott szélen az egyszer elszórvalóbb közszegek már a harmincas években kezdtek védelmére gondolkodni. A 40-ik évek körül Szentes városon már 1847 ben, — mint alább látandjuk, — igen okos célra tett szétszórásnak nincsen szer folyó fő védgátnak szánja az ár ellenére. De az alsóbbszinű szabályozás szükége a hallhatatlan érdemű gróf Széchényi István által 1846-ban kezdett legszentebb intézetnek, ki azt az érdekeket hirtelenszerűbbi alkalmazott tárnokat álmi hitte és akarta keresztülvitetni. Az 6 évre lőtt bőlcs lelke abban olyan művet akart létrehozni, a mely csak jót és hasznot, de más vonalyt az honom a tisszavidék lakosára. E miatt kiindulva nem csak a hazai szakértők véleményét akarta tudni, hanem a folyók szabályozásával már régebben foglalkozó külföldi szakemberek tanácsát is igénybe kivánta venni, szvszmmus Paleocapa Pétert, az akkori időben lombard-velencei épitészeti főigazgatót behívta, a vele együtt a tiszavölgyet bejárván, véleményét kikérte. Az 6 véleménye a legkényszerűbb dolgokban alárt a hazai szakértő Vásárhelyi Pál véleményével.

Ugyanis Vásárhelyi Pál azon nézetben volt, hogy mivel a Tisza folyása szerfelett kanyargó, s a mintegy 160 mérföldnyi utat tenne T.-Ujlaktól Titelig, vagyis a Dunába szakadásig, tehát azon kanyargó utvonalat átvágásokkal kell egyszerűsitni és igy rövidebbé tenni. Véleménye szerint 101 átvágásnál a 160 mérföldnyi vonal 99 mérföldnyi egyszerűbb vonalra rövidittetik.

Partjain pedig az 1830-diki, mint az akkori szakértők szakkszerűen legnagyobb vizár magasságra felül 2—4 lábbal magasabb védzáltatnak utalttatnak oly távolban egymástól, hogy a két part szélszélé 101 évek körüli egyszámára 200 öl szélen legyen a vizárfolyásra szolgálandó árvár hézag.

Paleocapa szándékával azonban egészen eltérő, s a mint a körülmények magutatta, szakkal helyesebb szándokat ajánlott. Ő ugyanis azt véleményezte, hogy csakis átvágásokkal nem kell azon gördülésekre tekintettel egyszerűsitni, s az egyszerűsítés által a felsőbb vidékekről a vizár levezetését siettetni, mert az által a különben is nagy fekvő alvidék veszélyeztetve lesz. Ő csak 15 átvágást tanácsolt, s azokat is többnyire csak akkor, ha a védgátnak késen lesznek, s a próbát akarval kiállitják. A védtöltésekat pedig egy ajánlotta épitszeti, hogy a kettő közötti távolság 3—400 öl legyen, hogy nagy áradás idején legyen a nagy vizáramoknak elegendő területe, mely a magasodást elkerülnyerne.

Nagy meresedésszerűnek nem a Paleocapa, hanem a Vásárhelyi Pál véleményét fogadta el a tárcolat, s a szerint lett keresztülvive az egész tiszaszabályozás. Van a Tiszának T.-Ujlaktól Titelig nem is 101, hanem 107 átvágása. A védgátnak pedig nem is párhuzamosan, hanem hol közelebb, hol távolabb egymástól, néhol meg van 200 öl, néhol 150, néhol pedig 100 öl is kevesebb a két töltés közötti a vis befolyásra szolgáló tér, mint például Mindszentnél — Czongrádnál pedig mintegy 70 öl. Ezekből természetesen következik azon most már közönségesen tudva, hogy az ár egy nap alatt T.-Ujlaktól Czongrádmegyéig nyargal, a mire az előtt egy hét kellett. Ezen pedig nem hiszem a kellő sebességgel tovább, tehát fel kell dagadnia. Ebből származik a vonály. És ebben nagy tévedés lenne azon meresedésben népet okolni, mely aldozatul esett. Egészen más eszközt fogunk a bibe oka, a mint alább megláthatjuk. — Itt csak azon esetek egyikére fog fent, milyenekat az utóbbon gyakran látunk, — hogy sokszor egyszerű kihágásért egész mezőgazdaságnak kell megszenvedniök.

(Folyt. köv.)

Szvszi Mihály.

Hitelviszonyaink.

(Folytatás.)

Azon aggasztó jelenségek, melyek hitelviszonyaink egyszerűlyt magyarázták, a melyek a kibirhatlan vas-

gályt megsemmisítéssel fenyegetik, egyes magyar bankok ügyelmét már régebben felébresztették, kik a helyzet javításán már hosszabb idő óta munkálkodnak. Csengery Antal a jelen tudós és pénzügyi capacitas már 1865-ben dolgozott ki, egy az akkori kormányhoz benyújtott „Felterjesztést", mely azon kérdés megoldásával foglalkozik, vajjon miként lehetne a földbirtoki hitelt a legalsóbb rétegekben oly birtokokra nézve is kifejteni, a melynek kis terjedelminél fogva a magyar földhitel intézet kölcsönében nem részesülhetnek? A „Felterjesztésben" Csengery Antal határozottan kimondja, hogy ez csak úgy lehetséges, ha apró megtakarítások utján új tőkék gyűjtetnek a társadalom ép azon rétegeiben, melyek a segélyt igényli. A „Felterjesztés" ide vonatkozólag ugyan is azt szintet ezeket mondja „a hazai kisbirtokos és földmivelő osztály hitelviszonyainak javítására, sem a fennálló hitelintézetek nem alkalmasak, sem a számítás keretébe eső hazai tőkék nem elégségesek s a kérdésre baj orvoslására más gyökeres gyógyszert nem képzelhetek mint uj tőkék képzését apró megtakarítások utján ép azon rétegekben, melyek a segélyt igényli", ez a németországi úgynevezett Schulze-Delitzsch-féle népbankok megbonosítását ajánlja, ez a felut ki van mondva, hogy a baj gyökeres orvoslására csak az önsegély alkalmazása vezet. Az önsegély vagy is azon elv érvényesítése: „segíts magadon és az Isten is megsegít", a többi európai nemzeteknél már czudákat müvelt. Ezen alapnak Angolországban a pósta takarékpénztárak a filler bankok, a franczia „Credit agricole" s Németországban Schulze-Delitzsch által alapitott népbankok Magunknak kell társadalmi uton létesitení egy olyan intézetet, mely lehetővé tegye a népnek filléreit az ország bármely részében össze rakni és szükség idején, olcsó és befektetésre alkalmas hitelt nyerni. Ezen czél elérése végett alakult nálunk azon segély egylet alapitott első ily nemü intézet „Magyar kisbirtokosok országos földhitelszövetkezete" czim alatt. Nagy missio vár ez intézetre és helyesen fogják fel mindazon hazafiui kötelességöket, valamiet a közjó feltételeit, kik annak megtermésére erkölcsi és pénzbeli erővel járulni készek."

Az intézet czéljait, szervezetét szándékozom most már röviden ismertetni s ebbeli feladatomat az által vélem legsikeresebb teljesíteni ha közlöm az intézet alapszabályi tervezetét. Csak annyit kivánok még röviden előre bocsájtani, hogy itt nem valami nyereséges részvény vállalatról vagy egyeseknek jövedelmező pénzintézetről, hanem egy nemzeti közintézetről, egy nemzeti közintézet létesitéséről van szó, mely nemzeti közintézet létesitése pénzbeli áldozatba fog kerülni, de a melynek feladata nem egyesek meggazdagitása, hanem az országos elesettebb földhitelének lábra állitása. Tehát lássuk most már az alapszabályokat.

(Folyt. köv.)

Telekkönyvi ügy.

Többen a budapesti kir. telekkönyvvezetők közül, egy orsz. telekkönyvvezetői egyesület létrehoztatása körül fáradoznak, mely mozgalom, tekintve a kitűzött czél életrevalóságát, méltó hogy nagyobb dimensiokat öltsön; Voigt Ede központi telekkönyvvezető és Máltás Miksa pestvidéki telekkönyvvezető kezdeményezése mellett az ügy mindinkább kezd népszerűvé válni. A létesitendő telekkönyvvezetői egyesület kettős feladatot tűzne ki maga elé. Egyik feladata az volna, hogy az egyesület tagjai hivatalosokásnk alatt szerzett tapasztalatokat összegyűjtögetve ez által anyagot szolgáltatnának az illetékes köröknek, mi módon lehetne a telekkönyvi kezelést országszerte, a fennálló rendszerek és szabályok értelmében egyöntetűvé tenni, hogy az eddig követett önkényszerű eljárással szemben a telekkönyvvi rendta szabályainak érvényszerezetessék. Másik feladata pedig az lenne az egyletnek, hogy a telekkönyvvezetők állása szabályoztassék, nyugdijazásuk fontos állásukhoz mért megoldást nyerjen stb.

A fent nevezett telekkönyvvezetők egész odaadással működnek az előleges munkálatok körül, hogy a f. évi május hóban megtartandó orsz. tkönyvvezetői összejövetel alkalmakor mind azon körök részvételei, kiknek munkássága a tkönyvi intézménnyel áll szoros kapcsolatban, megnyerhessék. Örömmel constatáljuk mi is e mozgalmat, a felhivjuk rá az érdekeltek figyelmét.

Figyelmeztetés.

(A községi elöljárók, gyámok és gondnokokhoz.)

Tapasztaltatván, hogy a czimzettek, vagy saját neveikben vagy a körjegyzők közvetitésével a kiskorúakat és gondnokoltakat illető számadások beküldése alkalmával sem a gyámhatóság alá tartozó érdekelteket, egyénenként sem a szamadási adatokat rendesen elnem különitik, hanem több esetben különtartozó iratokat, ugyan azon egy jelentéshez csatolnak, mi által a pontos beiktatás és előzetes nem csak megnehezittetik, de néha az ügy hátrányára lehetlenné válik ennek folytán a felut czimzettek e részben szabályos eljárásra ezennel figyelmeztetnek.

Kelt B.-Gyarmat, 1879. april 2-án.

Peter István,
árvaszéki elnök

Irodalom és zene.

A sz.-fehérvári országos kiállitás végrehajtó bizottsága beleegyezésével megindult „Kiállitási Lapok" a hazai kiállitok, de egyuttal Székesfehérvár és megyénk érdekeit képviseli. Szakszerű s mégis könnyű modoru ismertető czikkekben s müvészi rajzokban oly érdekes képét nyujtják az egész kiállitásnak s az ezzel összefüggő számtalan mozgalmaknak, mely ugy a kiállitók valamint a látogató közönség s szinlugy a távol maradók is hétről-hétre a később lehetőleg napról-napra hü tükröt képez. — Első számunkat mindenfelé rendkivüli nagy érdeklődéssel fogadták, a hazai sajtó a legmelegebben nyilatkozott e közhasznu vállalatról, s a tömeges részvétel arra inditi, hogy ügybarátaiokat felkérjük, mimerint előfizetéseiket mihamarább megtenni sziveskedjenek, nehogy a példányszám nyomása s expediálása nehézségeket támasztason. Az előfizetési illetékek (marcz. 15. — jun. 15 ikéig 3 frt) valamint a hirdetés dijai (ezekre nézve a feltételek igen jutányosak) a kiadóhivatalba (Számmer Imre könyvnyomdájába, sas-utcza „Kölcsönös segélyző egylet") intézendők. A kiknek az első számot megküldtük azokat kérjük, hogy a közlöny megtartása és a folytatás megrendelése iránt mihamarább intézkedni sziveskedjenek.

Legujabb zenemüvek. Az „Apolló" zenemüfolyóirat márczius havi száma következő tartalommal jelent meg: 1. Nefelejts, szólódarab Fanzler J. L.-től. 2. Bányász induló Au Alajostól. 3. Czélhangon, szöveg nélküli dal Langer-Viktortól. 4. Az ép polkám, tipegő polka Klapsch Károlytól. 5. Elő- vagy utójátékok orgona- vagy harmoniumra irta Zsapkovszky Endre-tő. 6. Népdalgyüjnyök „A sárga csikó" czimü népszinmüből: I. Tul a Tiszán, fehér kendő integet. II. Bujdosik a kedves rózsám valahol. III. Életedben mindig olyan hamis voltál. Énekre, önállóan is játszható zongora kisérettel átirta Vágvölgyi M. Béla. Ezen hat zenemü összesen csak 1 frtba, előfizetés utján éppen csak 50 krba kerül. Az Apolló előfizetési ára félévre 3 forint, mely az Apolló kiadóhivatalához (Budapest, vár, Verbőczy-utcza 197. szám.) czimezve küldendő be, legczélszerűbben postautalvány utján. Az Apolló hét évi fennállása óta hazai zeneszerzemények közlése melletti minden nevezetesebb külföldi zenemüvet is megismertet előfizetőivel s bármily zenegyüjtemény diszére válik és ezért méltán ajánlhatjuk. A t. előfizetők a folyó évben már megjelent számokat is megkapják.

Hirek.

Hymen Kovács Mihály nógrádmegyei mucsoni földbirtokos jegyet váltott a szép Mózer Josephinn kisasszonyal, volt cs. kir. tiszt leányával Ipolyságon.

A szegedek javára a b.-gyarmati dalegylet nagyobb szabásu hangversenyt rendezend. Az april hó 1-én tartott választmányi ülésen elhatároztatott, hogy a hangverseny máj. hó 3-án fog megtartatni a megyeház nagy termében, mely e czélra ki fog kéretni. A másort illetőleg még csak annyit emlitünk, hogy a dalegylet 2 kitünő darabbal lép fel; a Csikány Mihály úr egy vegyes kar betanitására is vállalkozott; a vegyes karban közreműködendő hölgynek bizottságilag kérettnek fel. (E bizottság tagjai: Reményi Károly, Milován János és Kaziczy Gábor urak). — Mint halljuk a programm egyik legerősebb részletére, t. i. szavallatra Kovacsik Irma k. a. fog megkerettetni, ki szép tehetségeit — azt hisszük üzeletlenül felajánlja a szép czél előmozditására. — Ezen kivül zongora cs hegedü játék is lesz. — A hangversenyt, mint tervezik, tánczmulatság fogja követni. — Óhajtjuk, hogy e müvészeti mozgalom mindenkinél kellő méltatásban és pártfogásban részesüljön.

Pantalics Dömi b.-gyarmati fodrász, ki több idegen gyermeket felnevelt, a jótékonyságról B.-Gyarmaton ismeretes polgár, — egy szegedi árva ügyért folyamodott, kit oltatani és felnevelni szándékozik.

Gazdik Lajos b.-gyarmati kereskedőt érzékeny csapás érte. Családjának legifjabb sarjadéka, — a kis Jenő — meghalt a f. hó 1-én temettetett el.

Az ipolysági takarékpénztári egylet multhó 30. tartott ülésén a társulat ügyészül szavazat többséggel Sághy Henő ügyvéd lett megválasztva. Ugyan ez alkalommal Szeged város, árvíz károsultjának 150 frtot, s a vidékebeliekenek 50 frt szavaztatott meg.

Az ipolysági iskolló egylet elnökét Sághy Henő urat névnapjának előestéjén, fáklyás zenével, és szónoklattal üdvözlötte. Az utóbbit a város jegyzője Herczeg Vincze ur tartotta.

Az ipolysági működési egyletnek részéről a szegedinek javára f. hó 5-én tartott előadás (A Diplomata teljes sikert aratott, mely másfélszázforintot tiszta jövedelmezett. A részletes tudósitást jövő számunkban közöljük.

Az egy postautalványon közvetitheto összeg felemelése a belforgalomban. A közönséges (nem kimutári) postahivatokná egy postautalványra feladható vagy kitizetheto összeg f. é. april hó 1-jétől kezdve 150 frtról 200 frtra emeltetik fel úgy a közönséges mint a távirati utalványozásra nézve. A kincstári postahivatalok egymás közti forgalmában utalványozható összeg maximuma nem szenved változást. A 200 frtos utalványok dija 30 kr.

A szegedek javára folytatólag körösfrnál adakozások küldettek az alsónai hivatalhoz: Oláh József szirmi fő szolgabiró gyűjtésének eredménye 407 frt 45 kr Ezen összeghez Csécsi kösége 13 frt Dengeleg 6 frt Dazson 18, Palotán 12, Herkó 41, Zsámbok 15 frt 10 kr Lorinczi 51 frt 12 kr Jobbágyi és Sz.-Gödöllő 60 frt Kisnyi s Kovácsi 64 frt 32 kr. Hálkolom 13 frt 71 kr Tovabbá Vezsi Gyula 5 frt Placky Gyula 25 frt Gálos J. 5 frt. Viktor 1 10 frt Szabó V. 2 frt Kreszedics Imre 2 frt, Buda 1 frt Kompárek J. 5 frt Fajnor J. 5 frt Mátyás M. 27 kr. A f. b. szolgabirói hivatal utján befolyt 137 frt Somogyi Zoltán nógrádi szolgabiró gyűjtése 81 frt 45 kr

A szegedi vizkárosultak javára a következők adakoztak Harmos Gábor 25 frt, Reményfy József, Kőry Tivadar, Hanke Leo, Weiss Salamon, Záróda Sándné, Schwarcz Sámuel 10—10 frt, Balka József és neje 9 frt, Ináinger Testvérek 8 frt, Pelati József, Felsenburg Mór, Felsenburg Tivadar, 6—6 frt, Dr. Felsenburg Ferencz Némethy Kálmán, Nagy Mihály, Farkas Ferencz, Ifj. Weiss Simon, Kosh Markus, Kék István, Baldenvégh József, Gazdik Lajos Herczfeld Áron, Weiss Izrael, Kacskovics Károly, Záróda Sándné gyűjtése Fongrácz Károly 5—5 frt, Jesszenszky Dénő, Káth László, Geschest Ármin Sándy Henrik, Baldenvégh Józsefné, Galgóczy János 4—4 frt. Kék Blanka 1 db arany, Antóny Béla, Bachár Gyula, Ináinger Sándor, Figler József, Schönberger József, Doman Bernat 3—3 frt Imály Károly Simko Frigyes, Fülkel K. Balintzy Otto, 2-2 frt Villi Mihály 1 frt 50 kr, Gubányi Ignácz, Grünbaum Jakab Guttman István, Ebenführer György, Reményi Károly Holecz Zsigmond Havas Gyula, Mezei Ignácz, Bélám Lipót, Doman Mór, Schlesinger Károly 2—2 frt, Berczeller Samu, Tihl Mór és Lenke 2 frt Quittner Dávid Weiss Sámuel, Dr. Kosh Kálmánné, Bárány Józsefné szül Janics, 2—2 frt, Sréber Jónás 2 frt 40 krt, Breisdorf Alajos Elsinger Ferencz, Bártass Mihály 2—2 frtot Mandiny Alajos és Özv Quittner Pál 1 frt 50 krjával Opicz Károly Loby Mátyás, Kék László, Özv. Reichbrantné, Barsa Ferdinand Frohlich Vilmos, Olvashatlan név, Gréber Jakab, Fabriczy József 1—1 frt. Kohn Blanka ezüst forint, Szommer Károly, Domann testvérek Schultz Antal, Fábry János Rajss Pál, Schultz Lajos Schönfeld David, Bogovits Antalné, Löwy Bernát, Pantalics Dömi Frankolov Péter Kristóly Emma, Ebenführer Gisella, Dr Hekech József, Szirmayovszky Géza, Leichtner Samu, Bárth Lipót, Petrovics Mátyás, Himmler Mór, Strelsinger Sándor, Weiss Márk, Szabó Sándor, Szögy Mór 1 ezüst, Özv Pulacsek Mária, Kot Mózes Milován Arkádi, Wolf Adolf, Gajdár József, Meissner Friedman, Wilczler Lipót, Irsinczs József, Makhay Sándor, Id. Schmidl Lipót, Özv. Sommerné, Kosh Adolf (ráillagnak) Weiss Kálmán 4-1 db Elter Ferencz 1 ezüst frtos, Ország János, N. N. Csikós Mihály, Minulas D. Herczog Lipót, Brett N., Martin Mikulás, Molnár János, Kövér János, Winter Adolf, Lifler Á., Hanzes L. Balla József, Klementis Ádám, Weiss Izsák, Weiss Sámuel, Schneller Sámuel, Schmidl Eduárd, Lukz Zelig, 50—50 krt, Markbreiter Lajos 1 frt Özv. Tajthy Imréné, Schwarcz Vilhelmné, Sleitz Markus 40—40 krt. Özv. Pandlerné, Spitzer Henrik, Steiner Jakab 30-30 krt, Özv. Uscriné, Hoffmann János, Kovács Pálné, Havnik Sámuel, Weisnné, Himmler Simon, Steiner Marton, Schwarcz Ábrahám 20—20 krt Hrasko Sámuel 10 kr. Az általunk egyszeltel beszedett összeg összesen 315 frt 10 kr egy darab József czimzár kerebeli arany és 4 db ezüst forintos, mával: Háromszázegyvenöt forint tíz krajczár, négy darab ezüst forintos és egy darab arany Ezen felül a b.-gyarmati „népbank" adott mával Kétszáz forintot, mely összeg az alsónai hivatalhoz azonnal elküldetett.

B.-Gyarmat, 1879. marczius 23-án.

Némethy Kálmán, s. k.
Berczeller Lipót, s. k.

A fentebb kitett összeget vallósággal felvettem.

Bártass Mihály,
v. biró.

A b.-gyarmati vizkárosultak javára a következők adakoztak Kőry Tivadar 5 frt. Ináinger testvérek 4 frt. Balintzer Otto 4 frt. Dr Felsenburg Ferencz, Jesszenszky Dénő, Bachár Gyula, Ináinger Sándor, Geschest Ármin, Figler József Havas Gyula, Gindik Lajos, Felsenburg Tivadar Kacskovics Károly 2—2 frtot, Imály Károly, Neutelen, Harmos Gábor Némethy Kálmán Káth László, Kék László, Nagy Mihály, Fülkel Károly, Antóny Béla, Farkas Ferencz, Hanke Leo Balás József és neje, Záróda Sándné, Kék István Doman testvérek, Schultz Antal, Schultz Lajos, Grünbaum Jakab orvos, Bogovits Antalné Ebenführer György, Holecz Zsigmond, Dr Hekech József, Mezei Ignácz, Petrovics Mátyás, Himmler Mór, Galgóczy János 1—1 frtat Loby Mátyás, N. N., Ormós János, Csikós Mihály Mikulás 1 ezüst. Mandiny A., Frohlich Vilmos Willi Mihály, Fabriczy József, Szommer Károly Weiss Márk, Schlesinger Károly 50—50 krt. Hellman János. Özv. Pandlerné, Hrasko Sámuel Nagy Pálné 10—10 krt Összesen 64 frt 40 kr szóval Hatvannégy forint negyven krajczár.

B.-Gyarmat, 1879. marczius 23-án.

Némethy Kálmán, s. k.
Berczeller Lipót, s. k.

A fentebbi 64 frt 40 krt. át vettem.

Bártass Mihály, s. k.
v. biró

Egy vidéki pöcsös. Az uszora ellen hadat üzent a társadalom; a sajtó mindent elkövet, hogy a társadalom e mételyeit, — az undor pöcsökat pellengérre állitsa. — Nógrádon is lakik egy a többek közt, Kohn Vilmos nevü mózes vallásu uszorás, ki bizonyos özvegy Malik Józsefednek 40 frtot adott kölcsön, s a tőkéhez irta rögtön az 50 % -ot — s lett a 40 frtból 60 frtos kölcsön. Másik évben már, mivel a szegény özvegy nem hiszhetto ki a tőkét, — kamat fejében 16 frtot

és 12 akó hort (!) csikart ki; mivel pedig a tőkét özv. Malikné nem fizette ki; — beperelte, — a most árverés alá került az özvegy összes vagyona.

Hévidhirek. Jankó Károly b.-gyarmati ev. káplány Tótra választatván meg lelkésznek, — oda f. hó 1-én el is távozott. — Az Iszakovics féle házak egyikét, a b.-gyarmati takarékpénztár vette meg, — april. 1-én megtartott árverésen. — Mohora község 17 frtot küldött a szegedisk javára. — A marhavész szünő félben van, a múlt csütörtökön megtartott vészbizottsági ülésen felolvasott miniszteri rendeletből az tűnt ki, hogy a vész igen kis méltékben már csupán Hárommegyének (Erdélybeni dühöng. — Ghicsi Kálmán, az országgyűlés pártatlanul tisztelt elnöke f. hó 2-án úgy az elnökségről, mint a képviselőségről lemondott. A képviselők aznalatát Jókay Mór igen szépen tolmácsolta. — Szontagh Pál, képviselők indítványa folytán a fejedelmi pár 24-ki szüli lakadalma alkalmával a magyar parlamentet 20-án fogják képviselni a képviselőházi elnök vezetése alatt. — Mártonfalvi Izidor pesti ügyvéd rablógyilkosát: Madarász József. elfogták Aradon, s f. hó 9-án kisérték Budapestre. — Holles Dató a losonczi egyház papja Mocsa András felügyelőnek rója fel azon hazafiat tanságot, hogy Losten a magyar érzelmű Raphanidesz Bogyoszló — már megválasztott lelkésznek az ellene indított rosszakarati ráfogások miatt le kelle köszönni, — s ez által ismét egy pánslav papnak helyet engedni. Nem képzelhetjük, hogy Mocsa András úr, ki minden alkalommal magyar érzelméről ad tanságot, — s a tisztelt bb honpolgárokhoz tartozik, ily szegépre vállalkozna. Most alkalma lesz megmutatni azt, hogy a minek valóban magát, az, és nem más, s jó szándékával teszi megyénknek, ha a levéti egyházat egy jóravaló s megbizható magyar szellemű lelkésznek tőlati be. — Szemmel kisérjük az ügyet. — A b.-gyarmati szinkört Völgyi György szinigazgató bérelte ki, a jövő házban jön el társulatával; addig — mint halljuk — Ibrédi és Gáspár — szintársulata bérli ki a szinkört. — Személyi hirek. Gróf Gyürky Ábrahám f. hó 4 és este fél kilenczkor érkezett B.-Gyarmatra, f. hó 5-én a közigazgatási ülésen elnökölt, s ma távozik Budapestre. — Gróf Zichy Nándor a szamosújvári szabadalom tetjmegmutatmazotja f. hó 1-én Zsolyban volt. — Szommer Ferencz a tűzoltó egyesület első trombitása B.-Gyarmaton kereskedést nyitott a Frölich féle házban.

Nógrádmegyei Hivatalos Ertesitő.

Kakas József Nógrádmegyebeli Nagydarócz községi illetőségű egyén, magát gyakran az ország különböző kórházaiban betegség ürügye alatt ápoltatja, s a miatt a nevezett községre nagyméru kiadásokat hárít, azonélfogva, ha fentnevezett egyén magát valamely kórházba ápolás végett felvétetni akarná, szigorúan megvizsgálandó, a mindőt betegség esetén tőle az ápolás megtagadandó, s illetőségi községébe toloncztatandó.

Verőcze községében a vasut mellett, a Pázli-féle házatlek mennyiségában, már évekkel ezelőtt nagyobb mennyiségű szálfák rakattak le, miután a község tűzrendőri és szépitészeti szempontból az ott összehalmozott famennyiséget tovább megtűrni nem okszitja, felhivatik az ismeretlen tulajdonos, hogy a szálfákat a hirdetmény keltétől 30 nap alatt onnét kötelességének tartva eltakaritani, mivel ellenesetben a határidő letelte után a szálfák nyilvános árverés utján a legtöbbet igérőnek a községi szegény-alap javára el fognak adatni.

Az 1873. évi 32. t. cz. értelmében mindenki aki nyilvános óvodai vagy népoktatási tanintézetet közvetlenül tart fen, legyen az akár polgári, akár egyházi község, akár társulat, akár más testület, vagy egyén, tartozik az általa fentartott iskolánál rendszeresitett mindenik tanitói állomás irányában az országos tanitói nyugdij- és gyámalaphoz hozzájárulni; úgy mintán az idézett törvény 2. §-ban felsorolt mindazon tanitók, kik az 1875-ik évben életük 55-ik évét még nem töltötték be!

Kivételnek csak oly iskola fentartókra és az általok alkalmazott tanitókra nézve adatott hely, kik a 31. §-ban foglalt feltételeknek megfelelő külön nyugdijintézetet tartanak fen és értelmeszi joguik érvényesitése végett nyugdijintézeteik alapszabályai megejtett vizsgálata után, a kormány részéről jóváhagyatván, az országos tanitói nyugdij és gyámalaphoz való hozzájárulás alól felmentattak.

A törvény imént érintett intézkedése folytán az országban létező összes tanitói nyugdijintézetek bemutatott alapszabályaiuak megvizsgálása immár befejeztetvén, a törvény kellékeinek teljesen megfelelőknek, következő tanitói nyugdijintézetek találtattak:

1. Az erdélyi ágost hitv. evang. egyház kerületében létező tanitói nyugdijintézet.
2. A soproni ágost. hitv. evang. hitközség tanitói részére alkotott nyugdijintézet.
3. A Budapest fővárosi tisztviselők és tanitók részére alkotott nyugdijintézet.
4. Körmöczbánya városi nyugdijintézet.
5. A Pozson városi rkath. elemi iskolai tanitók részére felállitt nyugdijintézet.
6. Ő czisztári és királyi Fensége Albrecht fő- és Kőburg herczeg uradalmaiban tartozó tanitók és tisztviselők nyugdijazására szolgáló uradalmi nyugdijszabályok. Továbbá következő városi még tárgyalás alatt lévő, azonban módositások foganatositása után a 31-ik §-ban érintett kedvezményben részesülhető tanitói nyugdijszabályzatok:
7. Bártfai ágost. hitv. német és tót egyházak tanitóira nézve felállitt nyugdijszabályok
8. Arad, Fiume, N.-Bánya, Pécs, Selmecz, Bélabánya és Sopron városok, tanitóik számára alkotott nyugdijszabályaik.
9. Az első román határőrezredbeli tanitói nyugdijalap.

A felsorolt tanitói nyugdijintézetekbe felvett, valamint az alapszabályok értelmében a felvételre jövőre is jogositott tanitók és az őket alkalmazó iskola fentartók az orsz. tanitói nyugdijintézetekhez való hozzájárulás alól felmentettek.

Felmentetnek továbbá mindazon római katholikus tanitók és bitközségek, melyek az erdélyi római katholikus elemi iskolai alapból nyerik fizetésüket, vagy részbeli segélyt kapnak.

Azon unitárius hitközségek, melyekben a tanitói állomás állandóan paptanitókkal van betöltve, mindazon ideig, mig érintett kapcsolat állandó.

Kassa és Szeged városok azon tanitói, kik a nevezett városok kebelében létező tisztviselői nyugdij intézetbe már tényleg felvétetve lévén, azon intézetekkel szemben jogot már szereztek; de nem mentettek fel azon tanitók, kik az érintett határidőt megelőzőleg ideiglenes kinevezési okmányuk alapján ezen jogot még nem szerezhették meg, s a megnevezett határidőn túl nevezettek ki államiskolai tanitókul.

Az országos tanitói nyugdijtörvény a viszonylagosság elvéből indulván ki, a többször idézett 31-ik §. c) pontja szerint az országos tanitói nyugdijintézethez való hozzájárulás alól felmentett tanitóknak, ha esetleg más nyilvános tanintézetbe lépnek át, előbbi állomásukon töltött idejük beszámitandó úgy az országos tanitói nyugdijalap által, mint kölcsönösen a felmentett tanitói nyugdijintézetek által is. A felsorolt nyugdijintézetekben kivül ujabb tagokat felvenni, más tanitói nyugdijintézetek jogositva nincsenek, sőt mind azon tanitók, vagy iskola fentartók, kik érintett sorozatban foglalt nyugdijintézetekhez nem tartoznak, az országos tanitói nyugdijintézethez hozzájárulni kötelezteteik.

Mely miniszteri rendelet tankerületenben oly felhivással tétetik közzététetik, hogy mindazon óvónk és óvónők, vagy néptanitók és néptanitónők, kik nem azon itt felsorolt sem pedig az országos nyugdijintézetnek eddig nem tagjai s a törvényben kort még tól nem haladták, a folyó évi aprilis utolsó napjáig kötelezettek felmerett nyugdijzási táblázataikat hozzám mulhatlanul terjesszék be, különben magukuak tulajdonitsák, ha e miniszteri rendeletnél fogva legszigorúbban fognak büntetteti.

Kelt B.-Gyarmaton, 1879. évi febr. 28-án.

Ebecsky Emil, nógrádmegyei tanfelügyelő

Gazdászat.

A mezőgazdasági válság, mely néhány év előtt Nyugat-Európa országainak területén ütötte fel romboló fejét, — hazánkban is kezd jelentkezni.

A vetőnk szomszédos tartományok a szélsebesen röpülő vasutak segélyével, Europa nyugati tartományainak piacczait elárasztják gabonával, s miután nekünk a verseny nagy erőfeszitésbe kerül, s még igy sem sikerül, természetes, hogy a termények ára csökken és válság áll be.

Ily eset ugyan más államokban is történt már, csakhogy azokban sokkal szelidebb lefolyásu volt, mert azon államokban, az ipar virágzó lábon állván, a mezőgazdaság, ha kivülről elvesztette is a lendületet nyujtó támogatást, — kárpótlásul talált helyette a haza határain belül az iparban egy, a viszonyok javulásig legalább — támogató erőt.

Nálunk azonban ez azt sem áll, mert ha mezőgazdaságunknak jobb szárnya hiányzik, akkor iparunknak a balszárnya nincs meg, egyformán csonka mind a kettő, s igy a nehéz viszonyok sulyát érző két üzletág menetének lanyhasága kihat a harmadik ikertestvérre, a kereskedelemre is, s mindhárom helyen pangás áll be.

Ez állapoton mindenesetre segiteni kellene, még pedig addig, mig a baj idülttté nem válik.

Ily körülmények közt az olcsó hitel az, mely a viszonyok nyomását képes lenne ellensulyozni, ez pedig még nincsen meg hazánkban, s annak felállitását kell első sorban erőszakolni a központi és a vidéki pénzintézetek közötti viszony rendezésével.

Drága üzleti-tőkével tőnkrejutás nélkül hogy mozoghasson a gazda? S ha a nehéz viszonyok folytán kénytelen magát összehozni, háztartása költségeit reducálni: az ipar termányeit ki veszi meg? S ha az iparos kézi munkájától ezen tud szabadulni, uj anyagra van szüksége, mert ugyis használatlanul dolgozná fel; — a kereskedő kinek adja el portékáit?

Az alapot kell istápolni, — mert ha ez elgyengül, az az egész épület ledől.

Még eddig azonban ez irányban semmi mozgalom nem észlelhető, s ugy látszik, hogy az ezen téren oly szükségesnek mutatkozó reformokat a kisbirtokosok földhitelintézete fogja csak megtenni, s hogy megtehesse, hogy felállhasson, szüksége van a kereskedői világ támogatására.

Félre tehát a közönnyel, mely a kereskedői körökben a kisbirtokosok földhitelintézetével szemben fennáll, mert a kisbirtokosok helyzetén tesendő javitás közvetve az élet forrását fogja meg nyitni számukra is.

I. B.

Piaczi árak B.-Gyarmaton.

1879. évi márczius 31-én.

Egy métermázsa:

Tiszta buza	7 frt 60 kr.	— 7 frt 80 kr.
Rozs . .	5 frt 20 kr.	— 5 frt 40 kr.
Árpa . .	5 frt 60 kr.	— 5 frt 80 kr.
Zab . .	5 frt 40 kr.	— 5 frt 60 kr.
Kukoricza	4 frt 40 kr.	— 4 frt 50 kr.

Jegyezte: Szikszai János.

A közönségköréből.*)

Tekintetes Szerkesztő úr!

Azon naptól, hogy a „Losonczi Hiradó" napvilágot látott, rendes olvasója lettem, s eleinte örültem annak, hogy megyénknek lesz egy ellenzéki programmu lapja (?) is.

Mint ellenzéki mellőztem az ön lapját; azonban: a ki megtér, üdvözül, s én valóban megtértem, mert őszintén megvallva, az a sok badarság, a mit L. H.-ben rendesen olvasunk, s az a tót irányu rosz stilistika, egészen elidegenitettek tőle.

S bátran kimerem mondani a tek. szerkesztő úrnak, hogy silány terméke az irodalomnak, határozottan nem méltó a támogatásra, s megyénknek nem diszére, de csak szégyent hozhat.

Ezen őszinte nyilatkozatomat, — nem ellenségeskedés, vagy személyeskedésből, — de azért teszem; mert eltekintek attól, hogy betörnék a fejem, mikor a határozott igazságot mondom ki, s ismételve csak azt mondom, hogy kivánatos volna, az ilyen csodabogarat mint a L. H. és különösen a „Trombita" a földszinéről eltörölni, s Krisztus azon bölcs mondásával zárom be soraim, — hogy „a mely fa jó gyümölcsöt nem terem, vágattassék ki."

Kelt B.-Gyarmat, 1879. april 2-án.

B. Ő.

Szerkesztői üzenet.

B.-Gyarmat. "Névtelen" barátoknak. Ha azt gondolod, hogy a „Losonczi Hiradó" szerkesztői üzenetében a H. D. alatt rágom ért a szerkesztő ér; úgy kinyilatkoztatom, hogy ős a L. H. szerkesztőségével semmiféle levelezésben nem voltam s nem vagyok.

*) E rovatban közlöttekért nem felelős a Szerk.

Felelős szerkesztő

Horváth Dató.

Hirdetmény.

A b.-gyarmati ‚Takarékpénztár' részéről ezennel közhirré tétetik, hogy a nála elzálogositott, mindazon arany és ezüstnemű kézizálogok, melyek 1878. deczember 31. óta sem meg nem hoszabbitattak, sem ki nem váltattak, folyó **1879. aprilis 21.** és **22-én** mindenkor délutáni 2 órakor a b.-gyarmati takarékpénztár hivatalos helyiségében azonnali készpénz fizetés mellett nyilvános árverés utján elfognak adatni.

B.-Gyarmat, 1879. marcz. 31.

A b.-gyarmati takarékpénztár igazgatósága.

Nyomatott a kiadó-tulajdonos Kák Lászlónál B.-Gyarmaton 1879.